

ప్రజామండలం.

పు ం ద్ర మ్మ -

ADRAS
JUN 1911

1. పేర్ల లెక్కల మధ్యలోకి • దర్శనం •
జాడగుని జం దమాను య • బంధువు

ముక్కులకుమూట యామాటఁ • బోల్చి మనము
చందమామయె యని పిల్చు • చంద మలేని.

2. కవుల కదియేమి క్షణియో • గాని చంద
మామ యనుముకొవలయును • మాని దాని
శిన్ను • క్షాయపడిముల • నిడుచునుందు
రలరునే చందమామ క్షీ • శ్చందమామ?

3. పాలకదలికి ముద్దుల • పట్టి యనివ
 సిరులనిచ్చెను చెలువ పో • దకుఁ డటన్నఁ
 దేహచేఁ గువలయ మేలు • రాజటన్నఁ
 జందమామకుఁ డీటురా • దందు మేము.
4. ఉక్కుపాలను బ్రాగుచు • నున్నయపుడె
 రల్లిచే విన్నదగుట బా • చ్చిలివదము

చందమామకు సరిపడు, • నెండు మోక్షా-
మాకు జాబ్బిల్లి యవఁ జంద • మాను యనిన.

5. శశధరుం డన్న నీవోక్తి, • బండ్ల నెత్తి
యన్న భేవోక్తి, తిట్లు • శామి డన్న,
సరిపడకు మాకు నీవిహో, • బందమాను
యనియు, జాబ్బిల్లి యనియు మే • ముదు మెప్పుడు

ఆపనియు, నీపనియుఁ జేయ • వల్లనట్లు
 దినమా గడచెను; రాత్రి యే • తెరిచే ప్రళయః
 మిన్న నీలవటంబు నా • జెన్న మీదేఁ
 జలువలనుజిమ్ము పుష్పమ • చందమామ
 నిండుకళల విరాజిల్లు • చుండెఁజుక్క
 లొక్కటొక్కటిగాఁ దోచు • చుండెఁ గనుల

పండువుగఁ బండువెన్నెల ◊ నిండియుండెఁ
 నఖిలజగము సుధామయఁ ◊ మైసయల్లు.
 మెల్లమెల్లగ మలయసఁ ◊ మీరణుండు
 తలిరుగొమ్మల మీఁచుగాఁ ◊ దాసుచుండెఁ
 శీచిచ్చరుగొమ్మ నుండెనొ ◊ యెవఁ కెఱుకఁ
 కోయని వసంతోక్తిల ◊ గూయుచుండె.

9. వేడుకలఁ గూర్చుచల్లని • వెన్నెలలను,
హాయి నొడఁగూర్చు మందమం • దానిలముల,
లలితగతి మీరుకోకిలా • లాపములను,
గోరక చరించువార లు • న్నారె జగతి?
10. అరుజైట వెన్నెలకుప్ప • లాడువారు,
కోకిలకుతంబులకు మారు • గూయువారు

కలపాదులఁ గల్పించి • కాయఁజేసి
 గుమ్మడులఁ జీక్కుదులఁ జాలఁ • గోయవారు;
 వత్తరంబున పెన్నెల • వత్తి వివరి
 తేచ్చి యిచ్చినవారల • మెచ్చవారు;
 చ్చిమీయంబులును, • జిష్టచిష్టగోళ్లు
 చెమ్మచెక్కలు నాడిహ • ర్పించువారు;

12 పగుచు లిక లావేళ • పగుచు పగుచు

నీడుజోడుగ నాటల • నాడికొనిరి;

తొర యీశ్వారికలతోడ • జేరియుండె;

నీమె ముద్దులచెల్లెలె • చేడ్ల లలిత

13 అలకనన్నేల గొనిపోవ • దయ్యె, పగుచు

నీధిగుమ్మముదాక వె • స్వాంట దవిలి,

కనుమొఱంగినహదరః • గావలేక
 వెనుదిరిగి తల్లికిడ తగి • పెక్కి-వెక్కి-
 మొన్ని చెప్పిన వివకుండ • నేర్పుచుండఁ
 జారు పెట్టివబాలిక • బుజ్జగించి
 లీల మొక పైడిగన్నులో • జాలు ప్లాసి
 గుడ్డబువ్వను గలిపి యు • కూర్చున్నా

15. చంక నిడికొని వాడియ జూదమానుఁ
 జూపి చూశల్లి! జూచిల్లి, జూచినావే!
 అమ్మ బుచ్చక్క బిలిచిన ! యంతలో నె
 పరుగుపరుగునఁ జెంతకు ! నరుగుజెంచు.

16 తగవుజెప్పక బంగారు ! తల్లడిలాగు
 బొజ్జనిండఁగఁ దిని యా! బోవునమ్మ!

- వల్లితో మారమును సేయ | పోలేశ
 నల్లయల జేయ కాల్పు | నాడుచుండ,
 17. మంకుప్పిల్లల గూడడు; | ముదివాడు;
 బుద్ధిగుంతుడు కొండ్కి | శాస్త్రమంబు;
 చల్లదన మిచ్చు; పెన్నీల | బొలి పుచ్చు;
 నేడు నాశ్చరి! నిను జూచి | నొడికిండు.

18. బుచ్చ! దొంగున్న జాబిల్లి   శుభ్ర, పండు
 వెలువెటికిగి లీల లలితక   స్వంతుఁ జేరి
 ముఱియు విసవిందుగాఁ జంద   మామఁ బొగిడి
 కూతు ముఱపించి పని చెప్పె   ప్రేమ కంఠ.

19. లలితమాటాడుసందడి   వలసఁ దగిలి
 తాగమాటను మఱచి తా,బోరు మఱచి

పైడిగిన్నియలో నున్న పాలబుడ్డ
నించు కించుకగా వార । గించుచుండె—

20 “అవ్వలో! గిన్నెలోనిది యయ్యె; వాడు
కడుపులో నున్నవలని కాకీటి
పొట్ట నింకంగఁగి విసి పోయె । బువ్వ యెల్ల;
బలుకుచున్నది చల్ల । బాలుద్రాపి.

- 21 నేల నెకచుక్క మైసను • రాలకుండు
ద్రాగితిని పాలు బంగారు • రెల్లిలాగు;
రల్లి! జాబిల్లి యల్లరి • పిల్లవాడట;
బువ్వ! కేరీతిగా నెల్లక • బోసికొనెను?
- 22 శేX వాబుచ్చు డిని పొచ్చు • వేసినాను
చందమామపై; నోయమ్మ! • ముందు నాదు

కడుపులోఁ గాకిపిల్లయేః • గంతుడై చె;
కలదుగాఁబోలు నీరని । కడుపులోనఁ

23 జిన్నిదగుకాకిపిల్ల; లే • కున్న వరని
యొడలిలో నల్లు గాన్పించు • చున్న దేని?
అమ్మ! యీచిన్నిచాటిల్లి • కమ్మ యెవని?
ఈలేనికి బువ్వపెట్టివా • చెవ్వరమ్మ!

- 24 అక్క నాకుంకే నీరని ! కక్కా గలకే?
 ఇననియో నాకుగొనకుండ ! నాదాని కేమి?
 పోరువెప్పుడొ కొంతపై ! పోవలేక?
 భయము వేయకె క్రిందికి ! బనుమె యేమి?
 25 రాతిరైవను నింటికి ! రాక బయలు
 . దెల్లవానినదాకను దిరుగు నేమి?

ఎవరుప్పిస వానినో • పసి వారి
 నోడఁ గూర్చుండి యెంగిల • కూడు దినునె!,,
 విః అనుచు సవ్యక్త మధునోక్తు • లానుచుండ
 జవని ప్రితువొంది లలిత న • క్కున గిడిచి
 చల్లగా నుత్తరంబునో • సుగుచుండ
 నాడఁబోయినతారయు • సరుగుదెంపె.

27. తాకహృదయంబు మెత్తెడ; • తాక కెపుడు
జందమామను జూచుట • చాల ప్రీతి;
పగలు జాబిల్లిరాక యే • మనుమె గాని
తారయును మింటిపై జూడ్కిఁ • చేరనీడు.
- 28 ఎపుడు నూర్యుడు గుంకునో? • యెపుడు నోవు
లిండ్లకయి వచ్చుచుండునో? • యెపుడు పడు

లెల్ల గూఁడ్లకు జేకునో? • యెప్పుడు మీట
నెట్టిగాఁ దోచుచుండుకో, • యెప్పుడు శేలు

29 యగుచుచెంచునె, తారయ • నవ్వు చప్పున
చందమామను జూచెను • సౌభాగ్యమున
నిగి నిరువంశలను దొంగి • పొంగి చూచి;
పెన్నెలబయల్లో నాట • లష్టనామె

30 కెంతయో ప్రీతిగావున • జెప్పుకు చంద
మామరాకయె గోరు నె • మృతమువెందు
కోరి తవయూడువారిలో • జరి తాన
యాదుకొనుఁ జందమాను యు • ప్పిన్ని నాపె

31. సంజన్మకటిరాత్రులఁ • బాదమాను
రాకఁ గోరుచు నామె త • దేకదృష్టి

రఘుతరమైన నీలాంబ యువకుడు
 చల్లగాఁ గూరుచున్నాఁడు • చందమామ.
 కిన్ పొడుపునెలవాఁ డొసంగివ • పోకులెల్ల
 నెత్తిగొని వెండిపూఁపుఁబూ • యింతె నేమొ
 చందమామకు నునువెండి • జాల రుండె;
 నత్తు లరమోడ్చి కనుఁగొనుఁ • చల్లయిదిగో!

96. బాలికామణుల్ వెన్నెల • వత్తు లనియు
ప్రౌఢులగు సుందరులు నెల • మాక లనియు
వనితలందఱు జందుగు • మాక లనియు
ననెదరవి చందమామ • బు • బిచ్చవికావె?
97. పరిగఁ బడియేనుడివములు • చందమామ
క్రమముగా సంజకే వచ్చు • గాని, వెనుక

నెకట నాలస్యముగ వచ్చు ♦ చూడి యుండి
యేము నిద్రించుదాఁక రాఁ ♦ క్షేమె తుదకు?

98. ఆడుబిడ్డ లొప్పలకుప్ప ♦ లాడువేళ

గల్గులనునద్దాల ♦ గాజాలందు
నిలిచి కన్నుల మిరుమిట్లు ♦ గొలుపుచుండు
చందమామకు నది యేమి ♦ సంబరంబో?

39. ఆటసందడిలో నున్న ♦ యట్టివేళ
 చెట్లకొమ్మలసందుల ♦ చెంతెఱజేరి
 ఆనచిగుళ్లలోమంచు ♦ నీకు ప్రాసి
 యెన్నియోముత్తియములఁ గా ♦ యించుచుండు.
40. ఆటలో నోడిపోయిన ♦ యట్టివారిఁ
 దెల్లఁజ్రోయినవారంచు ♦ దెప్పఁబోవ

చిన్ని వెన్నెల నెల్లరఁ జన్మబుచ్చి
తెల్ల ప్పొయినవారలఁ జెలియనీడు.

41. కొండపై నెన్నిచుక్కలో ♦ నిండియుండ
దినమునకు నెక్కచుక్కలో ♦ కిరుగుగాలి
“ యాడుకొనరాన! జాబ్బిల్లి! ” ♦ యనుచు బిల్లి
తెంఱ విలిచిన దిగిరాడ ♦ దేమి భయము?

42. సరిగ లేజగురాకుల ♦ సందులను
 నన్నియు వెండిపూల బూ ♦ యించుచుండ
 గనుమలపి చూడ మిటికి ♦ గంటి కొక్కట
 వెండితీగ లేనై నై క ♦ ల్పించుచుండు.
43. అంటగా మట్టగా రాని ♦ యబ్బిచోట
 నిలిచి దాగిలిమూతల ♦ నెఱిపు గాని,

ఈదుబ్బోత్తేనవారిత్తో • నాదుకొనఁగ
జరలుగూడ డిదేమొకో • చందమామ.

44. ఒక్కమాటలుగఁ దెరచాటు • నుండివచ్చు
భామవేషంబువలె మబ్బు • ప్రక్కనుండి
చలుకుమని వచ్చుచుండు • చందమామ
యీతనికి నిలఁమొయ్యార • మొందుకొఱకొ?

45. చందమామ యదేమై కా ! సారవారి
 పూరములలోన మాటికి ! దారుచుండు?
 మఱిదితిమి కవితావేశ ! పరవశతను
 కలదుగా యట వలపించు ! కలువకన్నె!'

46. తుమ్మెదలఁ గాంచి గీతమా ! ధుర్య మెంచు
 మల్లెపూవులఁ గలపరి ! మళముఁ గాంచు

వాయునందనుశోః శేషుః చేయిః గలవు
సరసనుకుమారిబలుఁడు • మాచందమామ!

47. నిండుగా మెక్కవాడు గా • నిందినత
నెవనిదుష్టులు తాకువో • యేమొకాని
నాటివాటికిఁ గృశ్యించి • పాక్షికవృ
త్తిగి నెలనాశ్చదాకను • తేకుకొనఁడు.

48. ఎలమి సంతఃపురంబుల • కెగయః బ్రాహ్మ
ముంగిటి గవాక్షముల దొంగి • తొంగి చూచుఁ
దేరి చూచిన మిన్నెక్కీ • కూరుచుండు
దుందుడుకుబాలకుడు గాఁడె • చందమామ
49. లలితకరకిరణముల జా • లబు లల్లు
దోయనిధివీచికలలోనఁ • దూగి యాడు

మబ్బుప్రోడలపై నెక్కి- ♦ మూతు మగును
జాలకుల చెక్కిన నేమొ ♦ చందమామ.

50 చందమామనుగను తొల ♦ పంబరంబొ
ఫలిలకలశంబు చెప్పఁగాఁ ♦ జాలకున్నఁ
చొడఁగనినమాత్ర నుప్పొంగి ♦ పోవుచున్న
కలశవా రాశిఁ గనియెరఁ ♦ దెలిసికొనుఁడు.

51 తెల్లనగుక్కాగిరేమఃమీఁద ♦ చిరిగితిరిగి
 కలము గంతులువేయంగ ♦ గలదుగాని
 న్నెల్లనగునికి నల్లన ♦ నడచుచున్న
 చందమామను వ్రాసి మె ♦ ప్పొందగలదె?

10261

